

Dignitat al preu de violència

David Safier deixa de banda el to humorístic d'altres obres per narrar una història amb l'Holocaust de fons
JOSÉ CARLOS LEÓN

David Safier (Bremen, 1966) és un autor d'èxit que per narrar aquesta història va decidir canviar de freqüència la seva ràdio. La notorietat com a escriptor l'havia aconseguit amb un to humorístic i irònic amb llibres com *Maleït karma* (2010), *Jesus m'estima* (2010) i *Jo, jo, jo... i Shakespeare* (2011). I el seu compte corrent, a més, gaudia de bona salut perquè treballava de guionista de sèries de televisió com *Mein Leben und ich* (*La meua vida i jo*), *Nikola* i *Berlin, Berlin*. Fins i tot va ser guardonat amb un Emmy.

Safier va saber que el to havia de ser un altre per escriure la història dels 28 dies en què al gueto de Varsòvia es van resistir a anar, mancos, a l'escorxador dels camps d'extermini nazis. Resultat de la desesperació i del coratge necessari per aixecar-se del terra i plantar cara al monstre, 1.200 joves d'entre 13 i 29 anys van intentar dir prou. Van voler viure. Van recuperar la dignitat de ser homes i dones lliures. Van voler poder decidir quina mena de persona volien ser abans que els altres decidissin alienar i assassinar la part humana dels seus cossos. Decidir què som i què fem amb la petita espurna humana que tenim.

La revolta va començar quan els nazis preparaven la segona gran deportació, concretament el 19 d'abril del 1943 i la derrota arribaria el 16 de maig, 28 dies. El final és d'anihilació, amb milers de jueus assassinats i la Gran Sinagoga arrasada. Per què, dels 400.000 jueus al gueto de Varsòvia, només se'n van aixecar

1.200? La resposta està inclosa en una altra pregunta: per què els més joves? Perquè no tenien obligacions, perquè la mort no era creïble, no era pitjor que la desesperació, el no fer res, el nihilisme passiu. Safier no dona respostes concloents perquè la seva literatura aspira a fer-nos pensar i ser honestos amb tots els protagonistes. Els nazis no deien a les seves víctimes que les portaven a exterminar sinó que els camps eren de treball, a l'Est. I al gueto, amb racions de 360 calories al dia, amuntegats com maons, amb fills i pares grans, el futur de treballar i viure era millor que aixecar-se amb pedres i quatre pistoles contra una maquinària de guerra com la nazi. L'eternitat de cinquanta

anys per viure encara va possibilitar que el gueto de Varsòvia donés la cara i que el rebbentessin a cops.

Safier, fill de pare jueu i mare alemanya, salda un deute amb el seu passat. Els seus avis paternals van morir en camps d'extermini. Però la mare

també va ser víctima de la guerra, ja que la seva família, fins al 1951, va viure en un vagó de tren abandonat. La fractura social i emocional d'una societat al menjador de casa on d'aquests temes no se'n parlava.

Per pagar tot aquest deute l'autor fa servir una història basada en fets reals amb suport de material de primera mà: les memòries dels supervivents i l'arxiu clandestí que va poder, miraculosament, esquivar la censura nacionalsocialista. Però sap la força que té la ficció i pren la decisió que la seva veu serà un personatge inventat: Mira, polonesa, jueva, 16 anys. Mira

Què faries per seguir amb vida? Què o qui sacrificaries?

eludeix la prostitució per poder aconseguir menjar per a la seva família i protegir la seva germana petita. 28 dies després haurà empuñat un arma. Les preguntes morals t'assalten en tota la lectura; per això és tan eficaç la veritat novel·lada quan aixeca el vol per damunt del punt de vista periodístic o de simple testimoni històric.

Què faries per seguir amb vida? Què o qui sacrificaries? Què es un home sense dignitat ni esperança? Mira està, en aquests 28 dies, entre dos amors. Daniel, orfe, romàntic, creàdul i altruista, decent i honrat en un món d'estultícia i de monstres. Amos, que personifica l'acció, la venjança, la violència com a l'única manera de recuperar la dignitat a la vida i a la mort. L'única manera de jugar si davant tens màquines de matar que et veuen com la part podrida del cos que s'ha d'extirpar.

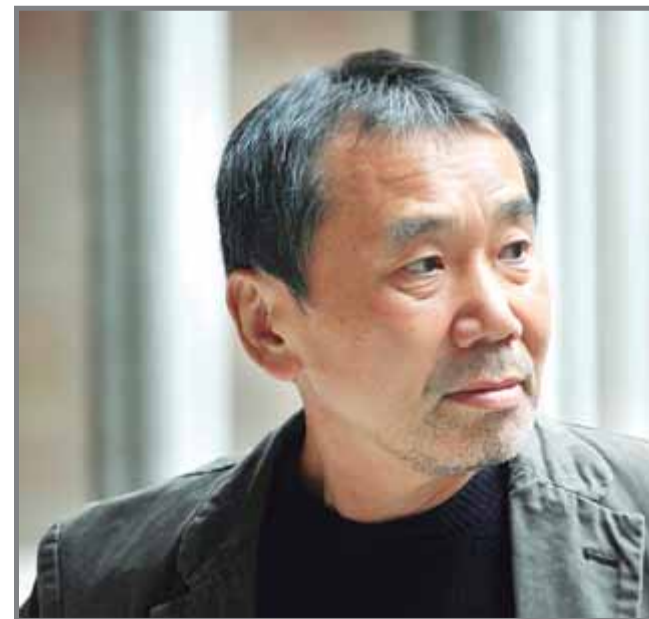
28 DIES
David Safier
Traducció:
Pilar Estelrich Arce
Editorial: Empúries
Barcelona, 2015
Pàgines: 464
Preu: 18 euros

Desvelant l'ànima dels homes (i les dones)

Quan dus un cert temps sense que cap obra de ficció que has llegit no t'hagi commogut de veritat, no t'hagi deixat petja, quan et fa la impressió que la majoria de les editorials han perdut de vista que la seva funció és servir-nos bona literatura i no pas garantits productes de màrqueting, quan la més absoluta discreció sembla haver-se convertit en el senyal d'identitat dels llibres que es publiquen, encara reps amb més alegria les obres que, gairebé des de la primera pàgina, et deixen sense respiració, que et retornen el veritable goig de llegir, de submergir-te en una creació artística.

Amb el nou recull de contes d'Haruki Murakami m'ha succeït exactament això: de bell inici el seu vigor, la seva empena i, sobretot, la seva màgia literària –aquell no-saps-benbé-què que et traspasa i et canvia (encara que només sigui una mica), que et facilita l'entrada en un món nou on la veritat és ficció i la ficció, veritat– m'han seduït i no he pogut apartar els ulls de les seves pàgines: com li ocorre al protagonista de *Xharazad*, la quarta narració del recull, em calia saber què m'havia d'explicar l'autor japonès.

Saber què els passava, què havien d'explicar-me o dir-me, aquests *homes sense dones*:

Haruki Murakami ha publicat un recull de relats / JORDI BE